

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΗΜΕΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΝΗΜΗΣ
81 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΑΝΩ ΚΑΡΥΟΦΥΤΟΥ

Παρασκευή 12 Σεπτεμβρίου 2025, 19:00-21:00

Καπναποθήκη «Π», αίθουσα VIRGINIA ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

Καπνεργατών 9, Ξάνθη

Εσπερίδα: Μαρτυρικοί Τόποι και η Διαχείριση της Κληρονομιάς τους / Θράκη · Στερεά Ελλάδα · Κρήτη

Εσπερίδα αφιερωμένη στα θύματα της Σφαγής του Άνω Καρυοφύτου Ξάνθης (9 Σεπτεμβρίου 1944), με θέμα την προαγωγή της μνήμης μαρτυρικών πόλεων και χωριών της Ελλάδας, καθώς και τη διαχείριση των χώρων ιστορικής μνήμης της περιόδου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Συντονισμός: Χρυσούλα Βερβερίδου, νομικός, Γενική Γραμματέας Δήμου Ξάνθης

- Υποδοχή προσκεκλημένων και συμμετεχόντων από τον Διευθυντή του ΙΘΤΠ, Ανδρέα Ματζάκο.

- Χαιρετισμοί εκπροσώπων φορέων.

- Προβολή σύντομου βίντεο με μαρτυρίες επιζώντων της Σφαγής του Άνω Καρυοφύτου (διάρκεια: 5 λεπτά).

- Εισηγήσεις:

- **Δρ. Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης
Αγώνας της Μνήμης ενάντια στη Λήθη.
- **Δρ. Βασιλική Λάζου**, διδάσκουσα στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ, Πρόεδρος «Φίλων Μουσείου Εθνικής Αντίστασης και Σύγχρονης Ιστορίας Ρούμελης»
Από τη Θυσία στη Μνήμη: οι μαρτυρικοί τόποι της Ελλάδας, η ιστορική τους διαχείριση και οι πρόσφατες αναγνωρίσεις.
- **Νίκος Κοσμίδης**, Υποψ. Διδάκτωρ Αρχιτεκτονικής (ΔΠΘ)
Μνημονικοί Τόποι του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε διάλογο με το παρόν.

- Συζήτηση

Βιογραφικά εισηγητών:

- Ο **Κωνσταντίνος Ζορμπάς** είναι πτυχιούχος Πολιτικών Επιστημών (Πανεπιστήμιο Στρασβούργου), Κοινωνιολογίας (Καθολικό Ινστιτούτο και Σορβόνη) και Θεολογίας (Θεολογικό Ινστιτούτο Αγίου Σεργίου, Παρίσι). Εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στον Τομέα Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Υπηρέτησε στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις Βρυξέλλες, σε θέματα Εκπαίδευσης και Πολιτισμού. Συμμετέχει σε επιτροπές ευρωπαϊκών και ακαδημαϊκών φορέων. Έχει συγγράψει τα έργα: *Η ανθρώπινη αξία στις κοινωνικές ουτοπίες, Παγκοσμιοποίηση και Θρησκείες, Ευρώπη – Θρησκεία – Πολιτισμός, Πολιτική και Θρησκείες, Οικολογική κρίση και Εκπαίδευση, Λόγια Ελπίδος (ποιητική συλλογή), Μεταμορφώνοντας τον κόσμο και Κοινωνική απομόνωση και Πανδημία*. Από το 2015 είναι Γενικός Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης. Έχει τιμηθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο με το οφίκιο του Άρχοντος Ιερομνήμονος.

- Η **Βασιλική Λάζου** είναι ιστορικός. Διδάσκει θέματα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Παράλληλα εργάζεται ως επιμελήτρια έκδοσης ιστορικών εντύπων σε εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας, στις οποίες αρθρογραφεί συστηματικά. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Η επιβολή του κράτους. Ο εμφύλιος πόλεμος στη Λαμία* ενώ πρόσφατα κυκλοφόρησε το δεύτερο βιβλίο της *Γυναίκες και Επανάσταση 1821. Από τον οθωμανικό κόσμο στο ελεύθερο ελληνικό κράτος*. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στη μελέτη της κοινωνίας σε περιόδους κρίσης, καθώς και στην ανάδειξη κοινωνικών ομάδων που παραμένουν αθέατες στην επίσημη ιστοριογραφία. Από το 2019 είναι πρόεδρος του σωματείου Φίλοι Μουσείου Εθνικής Αντίστασης και Σύγχρονης Ιστορίας Ρούμελης, μέσω του οποίου αναπτύσσει έντονη κοινωνική και πολιτιστική δράση.

- Ο **Νίκος Κοσμίδης** είναι Υποψήφιος Διδάκτορας Αρχιτεκτονικής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, με επιβλέποντα τον Καθηγητή Γιάννη Κολοκοτρώνη. Ερευνά τις αισθητικές, θεολογικές και πολιτικές διαστάσεις της διαχείρισης χώρων μνήμης. Έχει συμμετάσχει σε διεθνείς αποστολές και επιτροπές οικουμενικών οργανισμών, ενώ έχει εργαστεί και στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, στη Γενεύη. Είναι υπεύθυνος του διεπιστημονικού προγράμματος Δράσεις Ιστορίας, Μνήμης, Πολιτισμού, το οποίο αποσκοπεί στην ανάδειξη όψεων της ιστορικής, κοινωνικής, υλικής και χωρικής μνήμης. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Μάρτυρες, Μαρτύριο και Προφητική Μαρτυρία, κατά τους δύο Παγκόσμιους Πολέμους*. Εργάζεται στο Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης ως Υπεύθυνος Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων. Έχει τιμηθεί με το μετάλλιο *Meritorious for the Treblinka Museum* από το Μουσείο της Τρεμπλίνκα στην Πολωνία.

Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου 2025, 09:30-13:00

Ημέρα Μνήμης Άνω Καρυοφύτου

- 08:30 - Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Άνω Καρυοφύτου.
- 09:30 - Τέλεση επιμνημόσυνης δέησης στον Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου.
- 10:30 - Τέλεση επιμνημόσυνης δέησης στον χώρο του μνημείου για τα θύματα της σφαγής, χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Πολυστύλου κ. Σωφρονίου.
- Ομιλία από τον π. Βασίλειο Βερβερίδη, εφημέριο του Άνω Καρυοφύτου και συνταξιούχο εκπαιδευτικό, με θέμα το χρονικό της ημέρας.
- 10:45 - Κατάθεση στεφάνων.
- 11:00 - Επίδοση αναμνηστικών στους προσκεκλημένους από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Κατοίκων & Φίλων Άνω Καρυοφύτου.
- 11:15 - Παράθεση καφέ στους επισήμους και στους συμμετέχοντες από την Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης.

Ακολουθούν οι εξής δραστηριότητες:

11:45 / Ιστορικός περίπατος μνήμης

Ο Σύλλογος Απογόνων Προσφύγων Άνω Καρυοφύτου διοργανώνει τον πρώτο ιστορικό περίπατο μνήμης, στα ίχνη της σφαγής της 9ης Σεπτεμβρίου 1944. Ο περίπατος σχεδιάστηκε ως μια ζωντανή αναμέτρηση με την τοπική ιστορία, μέσα από τη φυσική παρουσία στον τόπο των γεγονότων και τη βιωματική αφήγηση. Οδηγοί θα είναι ο κ. Κωνσταντίνος Γιατζουράκης, ένας από τους ελάχιστους επιζώντες της σφαγής, και η κα Φωτεινή Μακρίδου, απόγονος εκτελεσμένου κατοίκου του χωριού. Ο ιστορικός περίπατος θα διαρκέσει περίπου 25 λεπτά.

12:30 / Επίσκεψη και ξενάγηση στο παλιό Δημοτικό Σχολείο

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κατοίκων & Φίλων Άνω Καρυοφύτου διοργανώνει ιστορική επίσκεψη στο παλιό Δημοτικό Σχολείο της κοινότητας, το οποίο υπήρξε έδρα των βουλγαρικών δυνάμεων Κατοχής την περίοδο 1941–1944. Στον μαρτυρικό αυτόν χώρο εκτελέστηκαν άμαχοι κάτοικοι του Άνω Καρυοφύτου, γεγονός που παραμένει ζωντανό στη συλλογική μνήμη του τόπου. Σήμερα, το κτήριο αποτελεί την έδρα του Πολιτιστικού Συλλόγου, ενώ στον χώρο του διαμορφώνεται Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο θα αναδείξει την προσφυγική και μαρτυρική ιστορία αλλά και την παράδοση της κοινότητας.

Οι φορείς που συμμετέχουν στη διοργάνωση του αφιερώματος μνήμης:

- Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης
- Δήμος Ξάνθης
- Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης
- Δράσεις Ιστορίας Μνήμης Πολιτισμού
- Τοπική Κοινότητα Καρυοφύτου
- Σύλλογος Απογόνων Προσφύγων Άνω Καρυοφύτου Ξάνθης
- Πολιτιστικός Σύλλογος Κατοίκων & Φίλων Άνω Καρυοφύτου
- πλατφόρμα ιστορικής μνήμης mnemonikon.gr